

Kommer det endvidere, det følger af sig selv, an paa, at tilveiebringe en anden og bedre Fordeling end hidtil mellem Forsvarskrafterne indbyrdes, saa at man ikke vedbliver at gaa frem med at udvikle Hæren, men navnlig gaar ud paa ogsaa at udvikle Flaaden og „lægges en forholdsvis større Vægt paa Flaadens Udvikling, end denne For- deling hidtil har medført“. Jeg tror, det frem- gaar heraf temmelig klart, at, hvad man i 1874 —75 vilde, var, saaledes som jeg nu har doku- menteret det ved Oplæsninger, at styrke Forsvaret i første Linie af Sjællands Kyster. Det er rig- tigt, at man i denne Betænkning bygger væsentlig paa Sjælland, og jeg finder endogfaa for væsent- ligt, idet man har accentueret Syllands Betyd- ning meget for svagt. Dette er en Fejl, som det ikke nytter at ville skjule eller forsvare, fordi den er begaaet af tidligere Udvalg. Jeg anser mig ikke forpligtet til at forsvare den. Men Udvalget har dog allerede dengang bestemt herved, at, hvad det kommer an paa, er Forsvaret af Kysten, over- hovedet Forsvaret i første Linie; man skulde undgaa Koncentreringen af Forsvaret omkring Kjøbenhavn, men derimod lægge Vægten paa For- svaret i første Linie, navnlig Flaaden. Forreften findes der ogsaa allerede dengang en Erkendelse af, at det maaste dog var rigtigt at gjøre noget mere for Sylland. Der findes i det samme For- slag et Tilbud om at anvende 2 Millioner til Befæstninger paa den jydste Kyst. Man begyndte altsaa allerede dengang at faae Dinene op for, hvilken Betydning det havde ikke at opgive Syl- lands Forsvar. Det kommer imidlertid langt klarere frem senere. Jeg vilde kun for at ret- færdiggjøre det daværende Udvalg nævne dette. Med Hensyn til de andre Befæstningsanlæg, som dengang vare paatænkte, er det tydeligt at se af hele Betænkningen, at, hvad man dengang bestræbte sig for at undgaa først og fremmest, var Alt, hvad der kunde medføre en Befæstning af Kjøbenhavn. Det siges ubestridelig, og Udvalget foreslaar ikke blot en Søbefæstning, men endog en lettere Landbe- fæstning ved Aggersøfund, idet man mente, at dette Anlæg da ikke blot kunde tjene til Dækning for Flaaden, men ogsaa til Reduit for Hæren. Jeg tror, at denne Bestræbelse, for ogsaa at faae en Landbefæstning dernede, nok saa meget var dikteret af Onsket om at undgaa en Befæstning af Kjøbenhavn, som af Hensynet til selve Aggers- søfundsanlægget, om hvis Brugbarhed man jo dengang egentlig ikke var saa vel underrettet fra vor Side. (Stemmer: Saa!) Nei, vi ere ikke Sagtyndige, det have vi aldrig præterederet, vi høre hverken til Hæren eller Geistligheden, og det er jo de to Dele af vor Embedsstand, som for Liden have have taget sig af Forsvarssagen. (Munterhed). Ja, det vilde de Herrer indbrømme, Sagkundskaben er for Liden repræsenteret her i Thinget af Officerer og ude i Landet af Præster. Da vi nu ikke høre til nogen af disse Parter,

kanne vi ikke kalde os Sagtyndige. — Derefter gaar jeg over til den næste Betænkning, som er udgaaet fra det i Samlingen 1875—76 nedsatte Udvalg. Denne Betænkning slutter sig først i Almindelighed til den forrige Betænkning, men gjentager dog ikke Sætningen om den naturlige Fæstning, hvilket jeg anser for meget heldigt. Iøvrigt staar man der ligesom i den første Be- tænkning, paa det Grundlag, at man væsentlig bør koncentrere Forsvaret om Sjællands Kyster, det er det Forsvar, som vil være lettest at gennemføre, fordi Sjælland i den Forstand, jeg nys udviklede, er en naturlig Fæstning, ikke naturligt egnet til at lægge den Fæstning paa, thi det er to meget forskellige Ting, som de Herrer selv vilde have lagt Mærke til. Dernæst urgeres endogfaa i denne Betænkning bestemt Tanken om ikke at opgive Sylland; dog fuldkommen klart fremtræder dette først senere. Denne Betæn- ning er igrødt mest oplyst af det Forlangende, man dengang stillede, at overordentlige Foran- staltninger gjordes afhængige af en Formue- og Indtømsstat, hvad man nu synes at have glemt. Men ogsaa her kommer Tanken om det stærke Sværn frem, thi saalænge dette Forsvar i første Linie og Syllands Forsvar ikke ere opgivne, spiller Sværnet naturligvis Hovedrollen som det med Rette væsentligste Led i vort Forsvar. Her- med vil jeg paa ingen Maade sige, at vi nogen- finde skulde være komne ind paa noget af de Alternativer, som det ærede maritime Medlem for Kjøbenhavn (Kausen) foreskillede sig, at Nogen var inde paa, thi han sagde, at det ikke kunde nytte, at man lagde hele Vægten paa Flaaden og ingen paa Hæren. Det har vist Ingen tænkt paa. Modsetningen bliver aldrig mellem Flaade og Hæ- re, thi vi maa have begge Dele, de maa konkurrere. Modsetningen bliver mellem Forsvaret i første Linie, det bevægelige Forsvar, altsaa Flaaden og Hæren, og paa den anden Side Forsvaret i en Fæstning. I Slutningen af samme Samling — se Tillæg B. Sp. 1063 ff. — findes endelig den Erklæring, som afgaves af Udvalget, efter at Sagen var kom- men tilbage fra Landstinget, og der udtaler igjen det daværende Flertal meget bestemt, at, Skjendt der fra Landstingets Side er viist nogen Ind- rømmelse med Hensyn til Forsvaret af Sylland, er man dog ikke kommet vore Onsker saa stærkt imøde, at det kan hjælpe at gaa ind paa en nær- mere Forhandling, idet man navnlig ikke vil med- virke til at drage Forsvarets Lyngdepunkt bort fra Kjøbenhavn. Det, som det altsaa for os kom an paa dengang, var ikke blot det, ikke at komme ind paa Kjøbenhavns Befæstning, men overhovedet at faae en Garanti for, at man kom bort fra Kjøbenhavns Befæstning, at man drog Lyngde- punktet bort fra Kjøbenhavn. Man gjorde da op- mærksom paa, at Raabegyndelsen af faste Anlæg ved Kjøbenhavn vilde føre Konsekventer efter sig, som man ikke kunde overskue, og at det derfor